Les veremes i el déu Bacus

Les veremes i el déu Bacus

EMILI CASADEMONT I COMAS

Al cèlebre calendari de pedra que hom pot admirar a la portalada de l'històric monestir de Ripoll, a la capital de la comarca pirinenca i gironina del Ripollès, el mes de setembre hi és representat per un soldat amb una llança, cosa que recorda els vells costums guerrers de bregar només en època de bon temps. És a dir, si fa no fa, des de la primavera fins a la tardor. Així, tan bon punt s'acostaven les pluges tardorals, la lluita es deturava i entrava en un període de quietisme, raó per la qual molts soldats endreçaven les armes i emprenien el camí de retorn cap a les seves terres, per tal de passar la hivernada a la llar familiar. El rei En Jaume, per cert, queixant-se d'aquest fet -que diuen que el féu plorar-, assenyala, a la seva Crònica, que, en arribar les primeres fredors (vers les acaballes del novè mes de l'any), els cavallers aragonesos l'abandonaren, davant la població de Burriana, a Castelló de la Plana (País Valencià), en mans de la morisma i que, sense mancar-li en absolut a la fidelitat, el "deixaren ben penjat".

I també hi ha un boter, o sigui, un home que adoba una bóta, en la representació de l'al·ludit mes d'aquest calendari ripollès, que vol indicar que el setembre és el temps de la collita del raïm, però que, tot primer, cal procurar que les bótes estiguin en perfecte estat per acollir i ?guardar el seu suc. La feina de les veremes sol repartir-se entre el setembre i l'octubre, tot depén del clima, i per això hom diu que "les veremes duren una mesada". Per les terres vinícoles del Camp de Tarragona i del Priorat solen començar-les per Santa Creu, que s'escau el 14 de setembre; a les Illes Balears, per sant Mateu, poques dates després; al Mestrat, per sant Miquel, etcètera. Però pertot arreu hom creu que les feines relacionades amb la verema convé iniciar-les en lluna creixent. I és que, fent-ho d'aquesta manera, asseguren que resulten més productives i els raïms donen més bon vi. És clar que, en això, hi té molt a veure el temps que ha fet durant l'estiu. Així, aquest any, que ha fet un estiu extremadament sec i ventós, s'espera que el vi que s'obtindrà serà millor en qualitat, però no pas en quantitat.

Fins a una època bastant recent, estigué molt de "moda" que la gent de l'Estat espanyol anés a veremar a França. A Figueres, on hi havia instal·lada una oficina d'Immigració francesa, encarregada de controlar el seu pas, hi passaven milers de veremaires, arribats en trens especials, que, un cop efectuats els tràmits oportuns, continuaven el seu camí cap a les terres vinícoles del país veí, per tal de poder guanyar alguna "pela", quan encara no s'havia implantat la moneda única europea, l'antipàtic euro, causant de tants i tants mals, atès que, per a moltes economies, ha significat un autèntic fracàs. Això d'anar a França a veremar ja venia d'antic. Així, segons he trobat escrit en una vella crònica, a la primeria del segle passat, quan el pas de la frontera no oferia cap mena de dificultat (no es necessitava passaport ni res que s'hi assemblés),.es traslladaven a les regions vinícoles franceses veremedors de l'Alt Empordà, del Ripollès, de la Garrotxa, de la Cerdanya, etcètera, constituint tot plegat un pobre espectacle, tenint en compte que s'hi "barrejava gent pobrissalla de ciutat i vagabunda".

Antigament, per cert, la feina de les veremes havia estat sempre acompanyada de cançons. Per les contrades gironines, per exemple, hom cantava força una melodia dedicada a sant Ferriol, el sant de la bóta, que era molt típica de Besalú. I el menjar tradicional era, a més de pa i figues, carn de cabra, tal com diu el refranyer: "Pel veremar,/ la cabra s'ha de matar" i "Verema sense cabra,/ com núvia sense arracada". És molt probable que la cabra recordés Dionís, el déu del vi, anomenat així pels grecs, mentre que, per al romans, seria després

anomenat Bacus. D'aquí ve, precisament, el popularíssi mot bacanal i els seus derivats.
Aquest déu Bacus, segons la llegenda, prengué forma de cabra en moltes ocasions, a fi d'escapar d'alguns perills. I solia ser figurat sota la forma peculiar d'un personatge que era meitat home i meitat cabra. O bé, sota l'estranya forma de boc que, com és sabut, és la cabra mascle.

Font del document:
http://www.diaridegirona.cat/opinio/2012/09/02/veremes-deu-bacus/579515.html?utm_source=rss